

prvého soudu a nevrátiv věc do první stolice k novému projednání a rozhodnutí, neboť odvolací soud jest podle § 488 odstavec první c. ř. s. formálně oprávněn, uzná-li toho potřebu, opakovati nebo doplniti dokazování v první stolici již provedené a dodatečně provésti důkazy v řízení před prvním soudem stranami marně nabízené. Podle druhého odstavce § 488 c. ř. s. může odvolací soud v případě posléze uvedeném, t. j. jde-li o důkazy v první stolici marně nabízené, jakož i když má býti doplněno ohledání, buď sám provésti průvodní řízení podle předpisů platných pro to v první stolici, nebo může dáti provedení důkazu vykonati soudcem z příkazu nebo dožádaným. Z tohoto ustanovení plyne úsudkem z opaku, že opakování a doplnění důkazů — kromě doplnění důkazu ohledáním — může se státi jen před soudem odvolacím, a to i tenkrát, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s. (na př. §§ 300, 328, 352, 368 c. ř. s.). Jest tedy při opakování a při doplnění důkazů v řízení odvolacím zásada přímosti proti první stolici (§ 276 c. ř. s.) ještě zostřena. Výjimku z této zásady bylo by lze uznati jen, kde by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem pro překážky faktické nebo právní nedalo provésti. Takových překážek však v souzeném případě nebylo, to tím méně, an podle průvodního usnesení odvolacího soudu měl býti znalecký důkaz doplněn o tom, zda podle výsledků provedených důkazů lze míti za to, že klisna, o kterou ve sporu jde, byla stížena vadou srážlivosti již v době koupě, jakož i o tom, zda tato vada ji činí nezpůsobilou k upotřebení při pracích hospodářských, takže nebylo zapotřebí, by byla klisna znalcem ještě jednou ohledána nebo dokonce za tímto účelem dopravena před odvolací soud. Postupem odvolacího soudu, jenž neprovedl nařízené doplnění důkazu znaleckého přímo, jak bylo jeho povinností podle ustanovení prvního a druhého odstavce § 488 c. ř. s., nýbrž dal je provésti soudcem dožádaným, byla porušena zásada bezprostřednosti, ovládající i řízení odvolací, a to, jak doličeno, při opakování a doplnění důkazů ve zvýšené míře. Ježto pak tento postup zakládá vadu odvolacího řízení, jež byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, jest dovolání odůvodněno, pokud zřetelným poukazem vytýká tuto vadu s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. Na tom nic nemění okolnost, na kterou poukazuje žalovaný v dovolací odpovědi, že žalobce vadný postup odvolacího soudu nevytýkal po rozumu § 196 c. ř. s. Nešlo jen o poklesek proti formálnímu předpisu upravujícímu způsob řízení, nýbrž šlo o porušení zásady přímosti a bezprostřednosti odvolacího řízení, která nemůže podléhati dispozici stran (§ 196 odstavec druhý c. ř. s.). Ustanovení prvního odstavce § 196 c. ř. s. nemá tu tedy místa.

Čís. 11729.

Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, nestačí k výkupu pohledávky ve smyslu § 1422 obč. zák.

Postupník, jenž zavinil, že neznal pravý stav věci, nemůže se dovolávat důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohl nabýti hypotekární pohledávky v pozemkové knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již zaniklé.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 150/31.)

Firma G. zaplatila ředitelství státních drah pohledávku, již dlužil žalovaný. Ředitelství státních drah postoupilo pak svou pohledávku za žalovaným, dosud v knihách váznoucí, žalující záložně, a to k žádosti firmy G. Žalobu záložny proti žalovanému o zaplacení postoupené pohledávky procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Sama žalobkyně tvrdí a odvolací soud zjistil, že firma G. zaplatila cizí dluh, a nebylo ani tvrzeno, že za tento dluh ručila osobně neb určitými kusy majetku, ani že byla povinna, tento dluh za žalovaného zaplatiti (Sb. n. s. čís. 9554). Nejde tedy o případ § 1358 obč. zák., nýbrž o případ dobrovolného plátce ve smyslu § 1422 obč. zák., kde, na rozdíl od § 1358 obč. zák., plátce nevstupuje ve věřitelova práva již tím, že dluh zaplatil, nýbrž působí placení jako výkup pohledávky jen, žádal-li plátce před placením nebo při něm na věřiteli, by mu postoupil svá práva. Ale to se v souzeném případě nestalo, a nemohli proto firma G., pokud se týče její jednatel M. postoupiti žalobkyni práva, jichž sami nenabyli. Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, podle § 1422 obč. zák. nestačí. Mohla tedy žaloba obstáti jen, kdyby žalobkyně byla jednala, důvěřujíc veřejným knihám, t. j. kdyby byla prokázala, že jí nebylo a nemusilo býti známo, že pohledávka byla již dávno zaplacená a že tedy knihovní stav neodpovídá skutečnosti. Odvolací soud tuto otázku neřešil a nevyslovil se přímo o tom, zda přejímá zjištění prvního soudu, že žalobkyně před podpisem postupní listiny ze dne 16. května 1929 věděla, že postoupená pohledávka jest již dávno zaplacená. Zjištěno však, že žalobkyně nedala ředitelství státních drah úplatu za postoupenou pohledávku, a neodpovídalo tedy pravdě, že pohledávka byla postoupena za ujednanou postupní cenu a že tato postupní cena byla žalobkyní před podpisem postupní smlouvy státní železniční správě (československému státu) hotově vyrovnána, jak jest uvedeno v postupní listině žalobkyní podepsané, což muselo žalující záložnu, nebyl-li jí pravý stav věci beztak znám, jak zjistil první soud, přiměti k tomu, by se o věci co nejzevrubněji informovala. Neučinila-li tak a nedala-li si zejména vysvětliti rozpor mezi obsahem listiny a známé jí skutečnosti, že železniční správě za postoupenou pohledávku nedala úplatu, zavinila sama, že pravý stav věci neznala, a nemůže se proto dovolávati důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohla nabýti hypotekární pohledávky v knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již dávno zaniklé.

Čís. 11730.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Třebaže manžel neuposlechl výzvy k návratu do společné domácnosti, nepozbyl práva hájiti se ve sporu o rozluky z důvodu podle